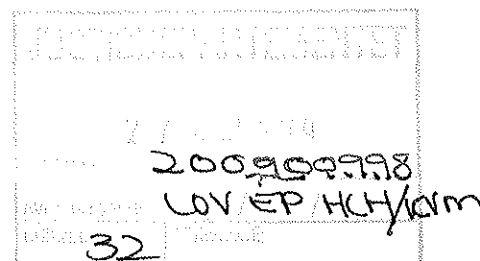

Justisdepartementet
PB 8005 Dep
0030 Oslo

Oslo, 26.03.2009
Vår ref.: EK

Høring – Ansvar for tap ved utilsiktet og urettmessig bruk av nettbank. Forslag til gjennomføring av private bestemmelser i betalingstjenestedirektivet mv.

Det vises til brev 18. februar 2009 der Justisdepartementet sender på høring forslag fra Banklovkommisjonen om nettbankbasert betalingsoverføring (NOU 2008:21) sammen med en arbeidsgrupperapport om gjennomføring av bestemmelser om forholdet mellom institusjon og kunde mv. i EUs betalingstjenestedirektiv. Forslagene har betydning for fordeling av ansvar for tap mellom institusjonen (banken) og kunden ved utilsiktet og urettmessig bruk av nettbank.

Utgangspunktet for betalingstjenestedirektivet og høringssaken er et klart identifisert behov for god og tidsmessig regulering av betalingstjenester. Utviklingen har gått fort på dette området de senere årene. Det har vært en stor økning i antallet transaksjoner og de beløp som er overført med nettbaserte betalingsløsninger. Teknologien har også utviklet seg mye samtidig som tilbyderne (bankene) har gjort mye for å få sine kunder til å velge nettbaserte løsninger. Nettbaserte betalingsløsninger er nå en sentral del av betalingsinfrastrukturen i Norge og mange andre land. Revisorforeningen ser derfor positivt på at det nå er fastsatt EU/EØS-regler og fremmes forslag om norske regler som tar sikte på en ordnet regulering av nettbaserte betalingstjenester.

Tilgang på gode og rimelige nettbaserte betalingsløsninger er viktig for å bekjempe økonomisk kriminalitet. Skatteunndragelsesutvalget har i NOU 2009:4 pkt 10.2 omhandlet bruk av kontanter ved skatteunndragelser. Utvalget foreslår flere tiltak for å redusere kontantøkonomien noe som igjen forutsetter gode elektroniske betalingsløsninger. De tiltak som foreslås i denne høringen er således viktige for å gjennomføre tiltakene med å begrense kontantøkonomien.

I denne høringen har vi særlige merknader til forslagene som gjelder ansvar for urettmessig og utilsiktet bruk av nettbaserte betalingstjenester og til forslaget om tidspunkt for beregning av renter på kundekontoer ("float").

Urettmessig og utilsiktet bruk av nettbaserte betalingstjenester

Kundenes tillit er avgjørende for at det skal være mulig å videreutvikle denne effektive betalingsinfrastrukturen og opprettholde løsninger som er basert på at

betalingsinformasjon sendes over åpne nett. Samtidig vil et høyt sikkerhetsnivå på nettbankløsningene typisk være dyrt og medføre at tjenesten blir mer tungvint å bruke. Revisorforeningens klare antakelse er at konkurransen i markedet alene ikke er egnet til å sikre en bærekraftig avveining av disse forholdene. Vi anser at det neppe er mulig å få til et tilstrekkelig høyt sikkerhetsnivå uten hensiktsmessig regulering. Det er behov for en kombinasjon av krav til sikkerhetsnivået (lovkrav og bransjestandarder), tilsyn og lovregulering av ansvarsfordelingen mellom tilbyderer (banken) og kunden. Regler for ansvarsfordeling, som tas opp i denne høringen, er et sentralt element her. Revisorforeningen anser derfor at det er viktig å få på plass gode regler om ansvar for urettmessig og utilsiktet bruk av nettbaserte betalingstjenester. Vi mener at reglene må ta hensyn til at tilbyderer (banken) har et klart ansvar for å tilrettelegge en sikker tjeneste. Det gjelder både tiltak som skal hindre misbruk og tiltak som skal hindre feilbruk. For å sikre tilstrekkelig tillit, er det etter vårt syn nødvendig at nettbanksystemene gir lav risiko for misbruk og feilbruk selv om kundene kan være uoppmerksomme og skjodesløse. Reglene om ansvarsfordeling kan her gi et viktig bidrag ved å gi tilbyderer (banken) et økonomisk insentiv til å vektlegge sikkerheten. Tilbyderne (bankene) som gruppe har en klar interesse i å opprettholde tilliten til de nettbaserte betalingstjenestene. Det tilsier etter Revisorforeningens syn at også rimelighetshensyn taler for at reglene bør legge en stor del av ansvaret for både misbruk og feilbruk på tilbyderer.

Revisorforeningen mener at Banklovkommisjonens forslag i NOU 2008:21 ivaretar de nevnte hensynene på en god måte. Når det gjelder ansvar for misbruk, følges forslaget i det vesentlige opp av arbeidsgruppen for betalingstjenestedirektivet. Revisorforeningen støtter den ytterligere styrkingen som ligger i arbeidsgruppens forslag om å presisere at tilbyderer i utgangspunktet har fullt og objektivt ansvar for tap som skyldes misbruk. Kunden må betale en egenandel på 1 200 kroner når personlig kode er brukt og kunden har unnlatt å beskytte koden. Ved grov uaktsomhet på kundens hånd økes egenandelen til 12 000 kroner. En kunde som har opptrådt forsettlig må bære hele tapet.

Halvparten av medlemmene i arbeidsgruppen anser at Banklovkommisjonens forslag i det alt vesentlige kan gjennomføres innen rammen av betalingstjenestedirektivet også for ansvarsfordeling ved feilbruk. For å gjennomføre direktivets bestemmelser om ansvar for ukorrekt "entydig identifikasjonskode" for betalingen (artikkel 74) foreslår disse medlemmene at ansvarsgrensene på 1 200 og 12 000 kroner ikke skal gjelde slik feilbruk som skyldes at betaleren har angitt ukorrekt entydig identifikasjonskode dersom den nettbaserte betalingstjenesten gir slik sikkerhet mot feilbruk som en bruker eller allmennheten med rimelighet kunne vente. En slik avgrensning er nødvendig etter direktivet. Revisorforeningen ser at det kan være et visst behov for en slik ansvarliggjøring av brukeren som direktivet her legger opp til. Samtidig anser foreningen at de forholdene vi har påpekt ovenfor bør tillegges stor vekt ved vurderingen av når en nettbasert betalingstjeneste gir slik sikkerhet mot feilbruk som en bruker eller allmennheten med rimelighet kan vente, og at det ut fra dette er nødvendig og rimelig å legge til grunn en streng norm.

Den andre halvparten av medlemmene vurderer, slik vi oppfatter det, at direktivet artikkel 74 er til hinder for å la ansvarsgrensene på 1 200 og 12 000 kroner gjelde for all feilbruk så lenge tilbyderer har utført betalingen til den mottakeren som er angitt ved den entydige identifikasjonskoden som kunden feilaktig har brukt. Det vil si at

ansvarsgrensene heller ikke skal gjelde ved feiltasting av beløp. Revisorforeningen anser, i tråd med de andre medlemmenes vurdering, at kvaliteten på de norske reglene ikke bør reduseres på denne måten ut fra en usikker og unødvendig vid fortolkning av direktivet.

Tidspunkt for beregning av renter på kundekontoer ("float")

Revisorforeningen viser til arbeidsgruppens vurderinger av gjennomføringen i norsk rett av bestemmelsene i betalingstjenestedirektivet om tidspunkt for beregning av renter på kundekontoer. Arbeidsgruppen synes å være enig om at reglene ikke bør tillate "float", dvs. at godskriving av renter for betaleren opphører på en tidligere dag enn den dagen betalingsmottakeren godskrives renter på beløpet. Ulike flertall og mindretall tolker direktivet på forskjellig måte, og foreslår derfor ulike løsninger. Ett medlem mener direktivet krever, og foreslår, en løsning som vil åpne for en dags float ved alle betalingsoppdrag. Ett medlem mener direktivet krever, og foreslår, en løsning som vil hindre float på virkedager, men som kan gi float på dager som ikke er virkedager. Et flertall mener direktivet tillater, og foreslår, å videreføre dagens norske regler som sikrer "nullfloat".

Revisorforeningen vil framheve betydningen av å kunne opprettholde et system som sikrer "nullfloat" for alle betalingsoppdrag. Ut fra arbeidsgruppens framstilling, synes det nødvendig å videreføre de gjeldende reglene for å sikre fortsatt "nullfloat". Også på dette punktet mener Revisorforeningen at det ville være uheldig om en, på grunnlag av en usikker fortolkning av norske EØS-forpliktelser etter betalingstjenestedirektivet, skulle fastsette lovregler som ikke lenger vil garantere "nullfloat" for alle de betalingene som norske bedrifter og privatpersoner hver dag foretar fra og mottar til sine bankkontoer. En løsning som kun hindrer float på virkedager, vil etter vårt syn ikke være god nok.

Med vennlig hilsen
Den norske Revisorforening

Per Hanstad
adm. direktør

Harald Brandsås
fagdirektør